

ΤΙΤΛΟΣ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Γιολάντα Σ. Σίσκου, Θεολόγος

ΣΧΟΛΕΙΟ

6ο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης

Θεσσαλονίκη 2014-15

1.Συνοπτική περιγραφή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Η εκπαιδευτική πρακτική πραγματοποιήθηκε στο 6ο Γ/σιο Θεσσαλονίκης κατά το σχολικό έτος 2014-15. Αφορά στο Β' Κεφ. του βιβλίου της Γ' Γυμνασίου "**ΕΠΕΚΤΑΣΗ, ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**".

Υλοποιήθηκε σε συνεργασία με μαθητές οι οποίοι είχαν ήδη εξοικειωθεί στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία από την προηγούμενη σχολική χρονιά, γεγονός που διευκόλυνε την επιλογή της διδακτικής προσέγγισης του κεφαλαίου με βάση "**τα 6 καπέλα της σκέψης του de Bono**". Θεωρούμε πως η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση αποτελεί μια ολοκληρωμένη πρόταση διδασκαλίας καθώς οι μαθητές εργάστηκαν ομαδικά φωτίζοντας το θέμα από πολλές οπτικές (οργάνωση, κριτική σκέψη και προβληματισμό, ενσυναίσθηση, δημιουργικότητα). Η εφαρμογή της έδειξε πως ανταποκρίθηκαν θετικά, εξαιτίας της παιγνιώδους μορφής της μάθησης που είναι αρεστή σε παιδιά Γυμνασίου. Η εργασία των μαθητών έγινε στην τάξη και εκτός τάξης. Καθοριστικό ρόλο έπαιξε η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο σχολείο αλλά και στην Δημοτική Βιβλιοθήκη Κωνσταντινουπόλεως που γινόταν οι, εκτός σχολείου, συναντήσεις των ομάδων.

Επιπλέον, στόχος ήταν η καλλιέργεια δεξιοτήτων στη χρήση των Η/Υ. Χρησιμοποιήθηκε η ιστοεξερεύνηση σε ελεγμένες ιστοσελίδες, προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και δημιουργίας παρουσιάσεων στα οποία ήταν αρκετά εξοικειωμένοι οι μαθητές, μέσα από την αξιοποίηση υλικού από το ψηφιακό σχολείο.

2. Σχεδιασμός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

2.1 Στοιχεία σχεδιασμού

Συστάθηκαν 6 ομάδες εργασίας (3-4 μαθητές) οι οποίες ενημερώθηκαν γαι τον τρόπο δράσης της κάθε μιας, ανάλογα με το χρώμα της ομάδας που αντιπροσωπεύουν σύμφωνα με το μοντέλο του de Bono (μπλέ ομάδα= συντονισμός, έλεγχος διαδικασίας, αξιολόγηση, μαύρη ομάδα= κριτική, λογική, πράσινη ομάδα= νέες αντιλήψεις, δημιουργικότητα, λύσεις, λευκή ομάδα= αμεροληψία και ουδέτερη παρουσίαση της πληροφορίας, κόκκινη ομάδα= συναισθήματα και κίτρινη ομάδα= αισιοδοξία, πλεονεκτήματα). Προετοιμάστηκαν οι φάκελοι εργασίας σε αναλογα χρώματα μ' αυτό της ομάδας και δόθηκαν στους μαθητές.

Πραγματοποιήθηκε μια μικρή τροποποίηση του Ωρολογίου Προγράμματος κατά την Γ' φάση του σεναρίου.

2.2 Διδακτικοί στόχοι

Γνωστικοί:

Οι μαθητές να γνωρίσουν παραδείγματα μαρτύρων κατά την περίοδο των μεγάλων διωγμών

Να ενημερωθούν για τη ζωή των διωκόμενων χριστιανών στις κατακόμβες.

Να αξιολογήσουν τη σημασία του Διατάγματος των Μεδιολάνων στην κατοπινή διαδρομή της Εκκλησίας και να το συγκρίνουν με αντίστοιχα αιτήματα ανεξιθρησκείας και σεβασμού προς τη διαφορετικότητα σήμερα, προβάλλοντας και τις δικές τους απόψεις.

Να αντιληφθούν τις αιτίες για τους οποίους ο Χριστιανισμός παρά τις διώξεις κατάφερε να επιβιώσει και να επεκταθεί.

Παιδαγωγικοί:

Να ασκηθούν στην ανάπτυξη πρωτοβουλίας και φαντασίας μέσα από την ομαδική συνεργασία, εντός και εκτός σχολικής μονάδας (εναλλαγή ρόλων, ανταλλαγή απόψεων,

ανάπτυξη διαλόγου), εστιάζοντας σε μια συγκεκριμένη κάθε φορά προσέγγιση του θέματος που αναπτύσσουν, ανάλογα με το χρώμα του καπέλλου της ομάδας τους.

Εξοικείωση με την ετεροαξιολόγηση από τους συμμαθητές τους στο πλαίσιο της ανατροφοδότησης παρουσιάζοντας τις εργασίες τους στην ολομέλεια της τάξης.

Σε σχέση με τις Τ.Π.Ε.:

Να ασκηθούν στον ψηφιακό γραμματισμό κατασκευάζοντας πολυτροπικά κείμενα.

Να απομονώνουν τις πληροφορίες του διαδικτύου που τους είναι απαραίτητες μέσα από έγκυρες ιστοσελίδες

3. Εφαρμογή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

3.1 Περιβάλλον – πλαίσιο

Το εκπαιδευτικό σενάριο υλοποιήθηκε στις ώρες του μαθήματος των Θρησκευτικών κατά το σχολικό έτος 2014-15, με μαθητές που ήδη από την προηγούμενη σχολική χρονιά είχαν εξασκηθεί στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία. Για την εφαρμογή του σεναρίου ήταν απαραίτητη προϋπόθεση οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση Η/Υ, το ελάχιστο σε βασικές γνώσεις επεξεργασίας κειμένου, στη δημιουργία παρουσιάσεων μέσω του σχετικού λογισμικού και στην πλοήγηση στο διαδίκτυο μέσω μηχανών αναζήτησης.

3.2 Τάξη

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα την τάξη στην οποία εφαρμόστηκε η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική. Αν η δραστηριότητα είναι συνεργατική μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία τάξεις.

☐ Νηπιαγωγείο

☐ Α' γυμνασίου

- ☐ Α' δημοτικού
- ☐ Β' δημοτικού
- ☐ Γ' δημοτικού
- ☐ Δ' δημοτικού
- ☐ Ε' δημοτικού
- ☐ ΣΤ' δημοτικού

- ☐ Β' γυμνασίου
- ☒ Γ' γυμνασίου
- ☐ Α' λυκείου
- ☐ Β' λυκείου
- ☐ Γ' λυκείου

3.3 Διάρκεια δραστηριότητας

- ☐ Ώρες διδασκαλίας : 3 ώρες
- ☐ ώρες μαθητικής δραστηριότητας εκτός σχολείου: 3-4 ώρες
- ☐ Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική πρακτική πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια όλης της χρονιάς στο τέλος κάθε κεφαλαίου, ως ανατροφοδότηση, με την ίδια σύνθεση των ομάδων και αλλάζοντας μόνο το χρώμα του καπέλλου έτσι ώστε όλα τα παιδιά να έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν διαφορετικό τρόπο σκέψης κάθε φορά.

3.4 Αναλυτική περιγραφή της πραγματοποίησης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Το Β' Κεφ. του βιβλίου της Γ' Γυμνασίου " ΕΠΕΚΤΑΣΗ, ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ", περιλαμβάνει τις ενότητες:

9. Μεγάλοι διωγμοί των Χριστιανών

10. Οι κατακόμβες: τόπος καταφυγής και μνήμης

11. Ιγνάτιος ο Θεοφόρος και

12. Διάταγμα των Μεδιολάνων: ένας νέος δρόμος ανοίγεται για τους Χριστιανούς.

A ΦΑΣΗ

1η ώρα:(μέσα στην τάξη) - Τοποθέτηση των θρανίων κατά ομάδες (δημιουργική φασαρία).

-Μοιράστηκαν οι φάκελοι εργασίας σε μικρές ομάδες 3-4 μαθητών γειτονικών περιοχών οι οποίοι θα μπορούσαν να συνεργαστούν ευκολότερα και εκτός σχολείου.

-Εκτός από τους μαθητές της **μπλε ομάδας**, που είχε το ρόλο του **συντονιστή - αξιολογητή**, δόθηκαν τα παρακάτω φύλλα εργασίας στις υπόλοιπες ομάδες:

λευκή ομάδα= (φύλλο εργασίας 1) Πληροφορίες για αγίους που μαρτύρησαν (ζωή-μαρτύριο)

κόκκινη ομάδα= (φύλλο εργασίας 2) "Αντιμέτωπος με το θάνατο". Να γραφεί ένα κείμενο που θα περιγράφει τις σκέψεις και τα συναισθήματα ενός μάρτυρα λίγο πριν το θάνατό του.

κίτρινη ομάδα= (φύλλο εργασίας 3) Εικόνες ή video για τις κατακόμβες. Να τονιστούν τα πλεονεκτήματα της λειτουργίας τους για τους διωκόμενους Χριστιανούς (κρυφές εισοδοί, δαιδαλώδεις διάδρομοι, συμβολικές πρωτοχριστιανικές παραστάσεις).

πράσινη ομάδα= (φύλλο εργασίας 4) Να καταγραφούν οι απόψεις της Εκκλησίας για το σεβασμό στη διαφορετικότητα. Να δοθεί έμφαση στη λύση που δόθηκε στο πρόβλημα του εθνοφυλετισμού, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συνόδου του 1872 στην Κωνσταντινούπολη.

μαύρη ομάδα= (φύλλο εργασίας 5) Ποια είναι η εξέλιξη των θρησκευτικών δικαιωμάτων από το Διάταγμα των Μεδιολάνων μέχρι σήμερα (Magna Charta, Αμερικανική Επανάσταση, Γαλλική Επανάσταση, ΟΗΕ). Πως αντιμετωπίζεται σήμερα η θρησκευτική διαφορετικότητα στην Ελλάδα και σε άλλα κράτη. Να καταγραφεί και η δική σας άποψη.

-Ενημέρωση των μαθητών της κάθε ομάδας από τη θεολόγο για το θέμα που θα διαπραγματευτούν

-Συζήτηση της κάθε ομάδας για τον τρόπο εργασίας της. Κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων σε κάθε ομάδα ξεχωριστά (γραμματέας-αναγνώστης- παρουσιαστής)

B' ΦΑΣΗ

-Εργασίες συλλογής πληροφοριών της κάθε ομάδας, στη Δημοτική Βιβλιοθήκη, με βάση όσων ζητούνται στα φύλλα εργασίας.

-Παράδοση των φακέλων στην συντονιστική ομάδα για αξιολόγηση.

Γ' ΦΑΣΗ

2η και 3η ώρα: (αίθουσα με διαδραστικό) -Τοποθέτηση των θρανίων σε σχήμα Π (προσομοίωση συνεδρίου) με τη συντονίστρια ομάδα σε ρόλο προεδρείου.

-Παρουσίαση των αποτελεσμάτων των φύλλων εργασίας της κάθε ομάδας με τη βοήθεια του διαδραστικού (περίπου 10' για την κάθε ομάδα) και διευκρινήσεις σε τυχόν απορίες της ολομέλειας.

-Συζήτηση για τον τρόπο εργασίας και τυχόν προβλήματα που αντιμετώπισε η κάθε ομάδα κατά τη διαδικασία συλλογής του υλικού της

-Συμπεράσματα.

-Αξιολόγηση από τη συντονίστρια ομάδα της καλύτερης εργασίας με **αιτιολόγηση**.

-Επικόλληση στο φάκελλο **"βραβείου αριστείας"** για τη νικήτρια ομάδα.

3.5 Ρόλος του διδάσκοντα

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τα βασικά χαρακτηριστικά του ρόλου του διδάσκοντα. Υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών επιλογών.

☐ Διδακτικός	☐ Προπονητικός
☒ Ενθαρρυντικός	☐ Διαχειριστικός
☒ Υποστηρικτικός	☒ Μέντωρ
☒ Συμβουλευτικός	☐ Υποκινητικός
☐ Διευκολυντικός	☐ Κριτικός
☐ Συντονιστικός	☐ Επιμελητής περιεχομένου (curator)
☐ Ηγετικός	☐ Τεχνική υποστήριξη
☐ Διαμεσολαβητικός	☐ Άλλος ρόλος: ____
☐ Εποπτικός	

4. Πηγές Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου που αξιοποιήθηκαν

.....ιστοεξερεύνηση για ανθρώπινα δικαιώματα θρησκευτικά δικαιώματα και θρησκευτικό φανατισμό στον κόσμο

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-B126/498/3244,13185/>

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7024>

.....ιστοεξερεύνηση για μαρτυρες

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-6246>

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-6251>

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-6301>

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-1093>

.....ιστοεξερεύνηση για κατακόμβες

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-1096>

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-1097>

καθώς και τα **διαδραστικά βιβλία:**

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3327,21810/>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C105/65/515,2182/>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL104/66/535,1935/>

5. Στοιχεία τεκμηρίωσης και επέκτασης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

5.1 Αποτελέσματα - Αντίκτυπος

Η διαδικασία κινητοποίησε τους μαθητές γιατί εμπλέκονται ενεργά στην σε όλες τις φάσεις. Δόθηκε σε όλους η δυνατότητα να συμμετάσχουν στη συζήτηση των συμπερασμάτων στην ολομέλεια και να αναπτύξουν τις απόψεις τους. Βοηθήθηκαν οι

μαθητές που υστερούσαν σε γνώσεις που αφορούν τις Τ.Π.Ε. ώστε να βελτιωθούν. Υπάρχει, βέβαια, πάντα ο κίνδυνος όπως σε όλες τις ομαδοσυνεργατικές εργασίες κάποιοι μαθητές να εργαστούν περισσότερο και κάποιοι λιγότερο.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι βοηθητικός (συνοδός-coach) καθώς το σύνολο της εργασίας γίνεται από τους μαθητές. Παρεμβαίνει ελάχιστα, αφήνοντας τη διαχείριση στη συντονίστρια ομάδα. Θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη εκπαιδευτική πρακτική δίνει ώθηση στη μάθηση που θέλει το μαθητή της μετανεωτερικής εποχής να θεωρείται διάφορος αλλά ισότιμος με τους ενήλικες και να συμμετέχει ως ενήλικος στην κοινωνική ζωή με αυτοπροσδιορισμό και συμπροσδιορισμό. Χρησιμοποιήθηκε όμως, επικουρικά, και η συμπεριφοριστικού τύπου μάθηση (θετική ενίσχυση) από την συντονιστική ομάδα με υλικούς ενισχυτές (αυτοκόλλητο στην καλύτερη εργασία), κάτι που έδωσε χαρά στους μαθητές, οι οποίοι ανταποκρίθηκαν θετικά στην άμιλλα. Θα πρέπει να αξιολογηθεί, επίσης, θετικά η επιμονή των ίδιων των παιδιών για την επανάληψη της διαδικασίας και στα επόμενα κεφάλαια.

Η καινοτομία που θεωρώ ότι επέφερε η πραγματοποίηση της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής είναι ότι πρόσθεσε στις ήδη προϋπάρχουσες γνώσεις τους για τις ομαδικές εργασίες και την ικανότητα να αναπτύσσουν ένα θέμα από πολλές οπτικές.

5.2 Σχέση με άλλες ανοιχτές εκπαιδευτικές πρακτικές

Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική πρακτική εφαρμόστηκε πρώτη φορά στο σχολείο. Υπήρξε πολύ θετική ανταπόκριση από τους μαθητές με αποτέλεσμα να υλοποιείται στο τέλος κάθε κεφαλαίου σε όλη τη σχολική χρονιά, με συνεχή βελτίωση, κάθε φορά, λόγω της μεγαλύτερης εξοικείωσης με τη διαδικασία. Έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να αξιοποιήσουν τις ήδη προϋπάρχουσες γνώσεις από το μάθημα της Πληροφορικής, της Νεώτερης και Σύγχρονης Ιστορίας και της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής που διδάσκονται παράλληλα στην Γ' Γυμνασίου.

5.3 Αξιοποίηση, Γενίκευση, Επεκτασιμότητα

Το σενάριο μπορεί να εφαρμοστεί σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του σχολείου. Θεωρώ ότι θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ιδιαίτερα σε βιωματικές δράσεις και project και να υλοποιηθεί, εξ ολοκλήρου, μέσα στο χώρο του σχολείου. Ακόμη, θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο διαθεματικών συνδιδασκαλιών, συνεργασία με τον/την καθηγητή/τρια της Νεώτερης και Σύγχρονης Ιστορίας της Γ' Γυμνασίου και του μαθήματος

της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής σε θέματα που αφορούν στην εξέλιξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ιστορικά και πολιτικά. Η αρωγή του καθηγητή της Πληροφορικής θα μπορούσε να συμβάλλει στην πληρέστερη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της διαθεματικής προσέγγισης (εξοικείωση των μαθητών με περισσότερα προγράμματα παρουσίασης π.χ. photostory, timetoast κ.α.)

Τέλος, τα αποτελέσματα της διαθεματικής εκπαιδευτικής πρακτικής θα μπορούσαν να αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου σαν οδηγός καλών πρακτικών του Γυμνασίου.

6. Πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε

☒ Βιβλία

☒ Σημειώσεις

Σεβ. Ναυπάκτου και αγ. Βλασίου Ιεροθέου, Γέννημα και Θρέμμα Ρωμηοί, εκδ. Ι. Μ. Γενεθλίου της Θεοτόκου (2000)

Χρησιμοποιήθηκαν πληροφορίες των βιβλίων: Θρησκευτικά, Ιστορία και Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή της Γ' Γυμνασίου και σημειώσεις που δόθηκαν στους μαθητές σε φωτοτυπίες κατά τη διάρκεια των παραδόσεων.

διαδραστικά βιβλία:

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3327,21810/>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C105/65/515,2182/>

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL104/66/535,1935/>